

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טוד שביעי מהחברות הגרמ"י שניידר שליט"א

ראש
השנה
◆◆◆
שנת
תשפ"ד
◆◆◆

גליון 220

ערב "ראש השנה - תשפ"ד"

וגילו "ברעדה"

כולם מתכוננים ליום הדין, וגדולתו של כלל ישראל, שיודעים לקיים "וגילו ברעדה", כפי שה' מציין את זה רבנו, שמצד אחד "חיל ורעדה יאחזון", ומצד שני הוא "יום טוב", וחדות ה' היא מעוזכם.. כח מיוחד ששייך רק אצל "יהודים".

רעידת אדמה, שטפונות...

ואסור לנו "להתעלם", ממה שהקב"ה עושה בעולם, דברים "מבהילים", ברעידות אדמה, ובשטפונות "איזמים", והרבה הי' מדבר רבנו כשקרו מאורעות מעין אלו, ש"כל מטרתם כדי לעורר אותנו", כמו שכתוב - הכרתי גוים, נשמו ממלכות, אמרתי "אך תיראי אותי, תקחי מוסר".
ומה יש יותר מזה, שהקב"ה "ממחיש לנו", מה שאומרים בונתנה תוקף, מי "במים" ומי "ברעש" וכו'. ה' ירחם על עמו ישראל.

שבת - ראש השנה

ושנה זו הבעל"ט, נפתחת עם "שבת קודש" יום חמדתו, קדושה יתירה, ואוירה מיוחדת, ותפילתנו שנזכה לקיימה כראוי.
ונפתח תחילה, בלימוד "נורא" שלמד רבנו מתקנת חז"ל הק' שבטלו מצות שופר "אלפי שנים" כדי שלא יכשל יהודי "בשוגג" בחילול שב"ק, וביא מש"כ בכת"ק לפני הרבה שנים.

חומר "חטא - בשוגג"

וז"ל: לכאורה צ"ע למה ביטלו חז"ל הקדושים מצות שופר, וכן מצות ד' מינים, כשחל בשבת, משום יחידים, [א"ה בע"פ הוסיף, שמסתמא לא היתה קוראת תקלה כזאת, רק אולי "א' ממליון" במשך כל הדורות], שאולי כשירצו ללמוד איך לתקוע, או איך עושים נענועים שזה לא מעכב, ועי"ז יטלטל ד' אמות ברה"א.
הא אפילו מזיד כתב בספר חרדים עמוד כ"ד דזה יותר גרוע מצד א' מל"ת, דבל"ת אחרי שקיבל עונשו אין כבר יותר תביעה עליו, משא"כ עשה כשלא קיים חסר לו נצח שכר המצוה, אשר אין לשער מתן שכרה.

וכן באבן שלמה עמוד ל' כתב בשם הגר"א דמצות עשה יותר מל"ת, ולמה כדאי עד כדי כך שאלפים שנים יבטלו מצות עשין בשביל חשש של שוגג, שאפילו מזיד פחות חמור מצד א' ממניעת עשה.

יש לומר דעבירה זה חילול שם שמים, דכל עבירת ל"ת בפרט ל"ת שיש בה כרת הוא חילול השם גדול.

ואפילו שוגג הוא עבירה, ומבואר ברש"י שבועות דף ב' א' דאפילו אינו יודע שחטא יש יסורין, וכיון דעל עבירת שוגג יש עונש, ע"כ דישי בו חלול כבוד שמים, וזה עלינו למנוע בכל אפשרותינו.

גם פוגם בכל העולמות, ונהי שהגברא יתוקן ע"י עונשו אבל חילול השם שיצא וגם הפגם שנשאר בעולמות זה נשאר ועליו לתקן אפילו ע"י לבטל מ"ע. ע"כ.

לא מפסידים...

ושנה אחת הרחיב רבנו להסביר איך "שמירת השבת" מועילה לעצור את השטן מלקטרג, "בדיוק" כמו תקיעת שופר, [והדפיסו בספר "מפקודין אתבונן" ח"ב]. אך להביא את המאמר "בשלמות" לא יכל הגליון, לכן אסתפק בקטעים "הנוגעים יותר למעשה", מתוך השיחה.

פתח את דבריו, עם הגמ' ברה"א (דף ט"ז ע"א) תניא א"ר יהודה משום ר"ע מפני מה אמרה תורה וכו', ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה בשופר.
והמשך, הנה מה שאמרו במה בשופר יכול להתפרש כפשוטו, דקאי על מה שאמר כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה ע"י השופר.

יש לפרש דקאי על כדי שתמליכוני עליכם, כמו שמובא בשם הגר"ח מוולוז'ין זצ"ל דבשעת תקיעת שופר צריך להיות בשמחה גדולה שעל ידי זה ממליכין את הקב"ה.

וגם במחזורים הובא בשם ר' סעדיה גאון עשרה טעמים על תקיעת שופר, וטעם הא' כתב מפני שהיום תחלת הבריאה שבו ברא הקב"ה העולם ומלך עליו, וכן עושים המלכים בתחלת מלכותם שתוקעים לפניהם בחצוצרות ובקורות, להודיע ולהשמיע בכל מקום תחלת מלכותם, וכן אנו ממליכים עליו את הבורא יתברך ביום זה, וכן אמר דוד בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'...

והנה חז"ל אומרים אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, ולא אמרו דבר זה על שאר מצוות שאם יקיימום כל ישראל יהיו נגאלים, רק על שמירת שבת, וצריך טעם מה המיוחד בשמירת שבת.

עוד מצינו כי המחלל שבת דינו כעובד ע"ז, חייב סקילה כעובד ע"ז וכן לענין עוד הלכות, וכן להיפך אפ"י היה חוטא גדול ועובד ע"ז כדור אנוש, אילו שומר שבת מוחלין לו. רואים מזה גודל הענין בשמירת שבת.

והענין בזה כי המשמר את השבת, הוא מגלה בזה שהוא מקבל עליו עול מלכות שמים. דהקב"ה הוא מלך ומנהיג את הבריאה. כי ע"י שמירת שבת הוא מעיד כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וגו'. וכן להיפך כשמחלל שבת הוא מורד במלכות שמים.

ועפ"ז נוכל להבין למה מתערבב השטן ע"י תקיעת שופר, דבדאי השטן הוא חכם גדול ואינו מתבלבל סתם, אלא דכיון שע"י תקיעת שופר אנו מקבלים את הקב"ה למלך ומכתירין אותו בעולם, כשרואה השטן שכלל ישראל תוקעין ומריעין בשמחה, ולא רק שאומרים פסוקי מלכיות אלא הם עושים פעולה להכתיר את הקב"ה, והכל עושין בשמחה כמו שהובא מהגר"ח מוולוז'ין זצ"ל.

לכן כשמקבלים מלכות שמים בשמחה, ומראים בזה את השמחה הגדולה בקבלת מלכות שמים, זה עושה רושם גדול בשמים, כי זהו הרי תכלית הבריאה וזהו הרי כל ענין הגאולה, לכן עי"ז בא קירוב הגאולה דמה שמתעורר יותר ע"י כלל ישראל ענין מלכות שמים בבריאה זה מביא את הגאולה. ורק שיהא בשלימות בבריאה שלא יסור לעולם, זה כבר תלוי רק ע"י הקב"ה כשיביא את הגאולה, אך כל זה הוא עי"ז שכלל ישראל מראים את מלכות שמים בעולם.

"שיחו בנפלאותיו"

אמה נקראה השקית?

מעשה שהורידו שקית זבל, ובאמצע הדרך "נקרעה השקית", והתכולה נשפכה לארץ...
תוך כדי שאוספים את האשפה, מוצאים שטר כסף גדול, והבינו מיד למה סיבב הקב"ה שהשקית תיקרע.
ונהנה רבנו מאד מהמעשה הזה.

בשנת תשנ"ז, התקיים "סיום הש"ס" דף היומי יומיים לפני ראש השנה. ופתח רבנו את משאו, כך: מורי ורבותי, עומדים אני ימים ספורים לפני ראש השנה, אשר ההרגשה היא של "זוחלים ורועדים מיום בואך". אבל מצד שני, הקב"ה אנה לידינו מצווה של הרבה אנשים שגמרו ש"ס וכו'.

זאת אומרת שהקב"ה מזמן הזדמנויות "מיוחדות" דוקא לקראת ימי הדין, כדי שנזכה על ידם.

ובימים אלו, מזמן לנו הקב"ה נסיון של המושג "אין לנו אלא דברי בן עמרם", וכמובא במשנה בסוף ראש השנה, שאין לך אלא שופט שבימך.

נקבל על עצמנו, לילך לאור גדולי ומנהיגי הדור, ששתלן הקב"ה בכל דור, וכפי שהאיר עינינו מן פנה"ד הגר"י זילברשטיין שליט"א, וביקש לפרסם ברבים, כי כולנו סומכים אך ורק על הכרעותיו של רשכבה"ג מן ראש הישיבה, גאון ישראל רבי דוב לנדו שליט"א, וכל אשר יפסוק ויכריע נעשה ונקיים, ועשית ככל אשר יורוך.

"התרת נדרים"

כמה הערות מרבנו על נוסח התרת נדרים "הארוך", על מלים שלכאור מיתרות, ואולי אף מקלקלות.

דינים "מומחים", "או בחלום", "ובשם הוי"ב"ה", "זאפי נזירות שמשון", בין מהדברים הנוגעים אל "הנשמה".

ובמסירת מודעה

"הן בחלום", כלל, "וכלל".

ומצד שני אמר להוסיף, לפני - ובאם שאשכח.. "וכל מנהג טוב שאנהג ולא אומר בלי נדר".

אמר שמרן החזו"א ומרן הגרי"ז זצוק"ל, אמרו שסומכים על ההתרה ומסירת מודעה, לענין מנהג טוב.

לזכר עולם יהי צדיק

בער"ה חל היארצייט הראשון, להאי גברא רבה, הגאון ר' צבי יעקב ב"ר טובי לסיצין זצ"ל, גברא דכולא ב'י, תורה, עבודה, גמ"ח.

והרבה השקיע "בדקדוק ההלכה" הן בקיומה, והן בהרבצתה, בכתב ובע"פ. ואמר לי פעם, שצריך לכתוב הרבה בעניני שבת, כי ישנן הרבה מאד פרטים, והמכשלה מצוי ביותר.

חבל על דאבדון, מדמויות תלמידי חכמים של דורות קודמים... ולא נשכח את יקרנו, הרה"ג ר' יצחק ז"ל בן יבלחט"א הרב משה יהודה לוונשטיין שליט"א, שחל היארצייט ג"כ בער"ה.

זכויותיו הרבים בכלל ובפרט, יעמדו לו לעלות מעלה מעלה, ובני משפחתו הכבודה שיחיו, יזכו לכל טוב.

תנצב"ה

"אוהבים דבריה"

סוף מעשה במחשבה תחילה

מזרז ה' רבנו, להקדים את "ההכנות לשבת", ולהשתדל להשאיר מה שפחות דברים "לרגע האחרון", שגורם לכמה מיני מכשולות.

ובפרט כעת, שזוכים ל"שבת ראש השנה", ראוי מאד להתכונן מוקדם לכל הצורך, בין לשב"ק, בנוגע למאכלים, כמו לפתוח קופסאות, ומצוי במאכלי התינוקות פתיחה שכרוכה ח"ו באיסורי שבת, ובין בטלטול מחזורים וכו' לבית הכנסת, להשתדל להכין מוקדם.

וכן ישנם דברים שצריך ליום השני, שהוא יו"ט, כגון נר דולק, ואבוקה קטנה להבדלה, ועוד הרבה.

והחכם עיניו בראשו, להקדים את כל ההכנות, וזוכה בעולם הזה ובעולם הבא.

ולכן מתערבב השטן, דרואה שנמצאים כבר במצב של גאולה והכרת מלכות שמים בעולם, ולמדוד אם כבר נמצאים ממש בדרגה שראויים לגאולה, זה תלוי רק בדעתו של קל-דעות, כמו משקל הזכויות והעבירות שתלוי רק ביד ה', אבל הדרגה היא קרובה מאוד לזמן הגאולה.

והשטן אינו מתבלבל בחנם, כי באמת כלל ישראל כבר נמצאים במצב שראוי לגאולה, וזהו שעת הכושר שעי"ז שכלל ישראל מקבלים את מלכות הקב"ה בשמחה, שיביא הקב"ה את הגאולה, ותישאר הדרגה הזאת לעולם, ואין אחד שיוכל לידע אם באמת תבוא כבר הגאולה או לא, ומתבלבל השטן בכך. ובשעה כזו שכל הבריאה כולה עוז ושמחה על מלכות שמים אין השטן יכול להשטין.

ולדבר זה לא מספיק פסוקי מלכויות, אלא צריך לעשות איזה מעשה להמליך את הקב"ה בשמחה ועוז, ולכן כשאין תוקעין אפי' אם זה באונס, מ"מ בפועל אין את הדרגה הזו של הריעו לפני המלך, ולהרגיש מלכות שמים כ"כ בבריאה, והשטן לא מתבלבל. ואז יש קטרוג רח"ל וע"ז אומרים חז"ל כל שנה שאין תוקעין בתחילתה ח"ו, מרעין לה בסופה.

אמנם כל זה הוא כשהיה באונס אחר, אבל כשחל בשבת ואין תוקעין משום זה, כבר אין קטרוג והענין הוא כמו שביארנו כי בשמירת שבת יש ג"כ השלטת כבוד שמים בבריאה, כמו שאנו רואים דמי שעובר על שאר מצוות לא נאמר עליו שיינו יין נסך וכאילו עובד ע"ז רק על שבת.

ובשמירת שבת לא רק חלק העשייה של כבוד ועונג שבת הוא ממליך בזה את הקב"ה, אלא גם בשמירה מעשיית מלאכה מלעבור על הלא תעשה גם בזה הוא ממליך את הקב"ה.

ולכן אפי' כשחל ר"ה בשבת, ותקנו חז"ל שלא לתקוע, לא חסר בזה המלכת הקב"ה, דאדרבה בעצם הדבר שלא תוקעים מחמת חילול שבת, בזה יש את אותה דרגה של המלכת הקב"ה ע"י השופר, וכמו שכשתוקעין וממליכין את הקב"ה בחביבות ובשמחה אין קטרוג, כך גם ע"י שמירת שבת ממליכים את הקב"ה בבריאה, ואין קטרוג, כי זוהי שמחה הגדולה ביותר שממליכין גם בזה את הקב"ה, וזה עשייה בפועל חוץ מאמירת הפסוקים, ואי"ז דומה לשנה שאין תוקעין בה באונס בעלמא שלא מחמת שמירת שבת.

הרי לנו כמה גדול הענין של שמירת שבת כראוי כי בכל הפרטים וכל הדינים ע"י שמירתם יש קבלת מלכות שמים.

וזה קשה מאוד לקיים הכל, ואמנם אין לומר ח"ו שלא נזהרים בחילול שבת, אבל יש דברים שאדם דש בעקביו כמו דיבור בשבת, שאמרו חז"ל דבקושי התירו לומר שלום בשבת. דבשבת כל דיבור מיותר אפי' שאינו אסור בחול, מ"מ בשבת יש שו"ע על כל דיבור ודיבור מה מותר לומר ומה אסור, וכל זה נוגע לשמירת שבת, ועל ידי שמירת שבת בדקדוק זוכים לקבל עול מלכות שמים...

וכל אחד יכול להתחזק בזה ולעשות בזה כפי דרגתו, דאמנם ע"י יחידים עדיין לא תבוא בזה הגאולה לכלל כולו, אבל על עצמו כבר תהי' הגאולה, ע"ז הוא יהיה מאושר בהרגשת קבלת מלכות שמים...

ולכן כל אחד ואחד ישתדל בכל השנה לעשות תמיד את המצוות בשמחה ובטעם, להבין שהוא רוצה להשליט את מלכות שמים בעולם.

ולא שייך לבא לראש השנה ויום כפור ולבקש ותמלוך אתה ה' לבדך כשאנינו מרגיש שום טעם בזה, אלא צריך לחשוב ע"ז, ובשעת עשיית מצוה יעשנה עם הרגש שלם, וירגיל את עצמו להבין שזה התכלית שלו, ואחרת אין לו כלום.

ובזה יעלה בין בתורה בין ביראת שמים ויצליח בין ברוחניות בין בגשמיות, הוא וכל משפחתו, ונזכה כולנו לכתובה וחתומה טובה, ע"כ.

ועי' "משך חכמה" על הפסוק זכרון תרועה יהי' לכם, (ויקרא כ"ג כ"ד) שכ' ג"כ דבזה גופי מה שאין אנו תוקעים בראש השנה, שחל בשבת, זה גופי "עקדה רוחנית" מופלגת, ומועיל לרצות אותנו כמו שמרצה זכרון שופר, ע"ש.

לתרומות להפצת הגליון השבועי וכן לקבלת הגליון ניתן לפנות למס' 055-7600953 או למייל לאורו נלך s31626532@gmail.com

ניתן להשיג את הגליון ברש"י 14 קומה 2 בניילונית ע"י הדלת